

אדולף

הז

תרגומי השירה הלירית לעברית מאת אדולף גומן
Лирическая поэзия в переводе на иврит Адольфа Гомана

אנטוניו מצ'אדו

A.Machado

poemas

שירים מספרדית

adolf.goman@gmail.com

אנטוניו מצ'אדו

(1875 – 1939)

Contenido

Acerca de Machado

“Soledades, galerías y otros poemas”

La primavera besaba
Anoche cuando dormía
Yo voy soñando caminos
Caminante, no hay camino
Retrato
A la desierta plaza
Cante hondo

"Campos de Castilla"

A orillas del Duero
Caminos
Señor, ya me arrancaste
Dice la esperanza
Soñé que tú me llevabas
Una noche de verano

Noche de verano
Campos de Soria
A un olmo seco
Proverbios y cantares

Nuevas canciones

Los sueños dialogados
De mi cartera
Sonetos
Los ojos
El viaje

תוכן העניינים

על אנטוניו מצ'אדו

מתוך הספר "בדידויות, גלריות ושירים אחרים"

נשק האביב
אתמול בלילה חלמתי
בקר. יצאתי לדרך
הלכתי אין כאן דרך
דיוקן
אל הכפר אשר ריקה מאיש
קנטה חונדו

מתוך הספר "שדות קסטיליה"

על גדות הדוארו
הדרכים
התגשם רצונך
אומרת תקווה
אותי את הובלת
כל זה קרה בליל קיץ

ליל קיץ
שדות הסוריה
אל הבוקיצה הזקנה
פתגמים ושירים קצרים

מתוך הספר "השירים החדשים"

חלומות בדיאלוגים
מתיקי
סונטות
העינים
הפלגה

מתוך קובץ שירים חיצוני של אבֵל מרטינ וחואן מאירנה

(Abel Martín y Juan de Mairena) (Cancionero apócrifo)

Recuerdos de sueño, fiebre y duermivela

Últimas lamentaciones de Abel Martín

Canciones a Guiomar

Otras canciones a Guiomar

[קטעים של הזיה, חלום ודמדומים](#)

[האליזות האחרונות של הבֵל מרטינ](#)

[שירים לגיומר](#)

[שירים אחרים לגיומר](#)

מהספר "המלחמה"

La Guerra

[שתי סונטות](#)

Dos sonetos

על אנטוניו מצ'אדו

אנטוניו מצ'אדו רואיס (1875-1939) - משורר וסופר ספרדי מה"דור 1898", מחזאי, הוגה ומסאי.

מצ'אדו נולד במשפחה של פרופסור עם המסורת הליברלית ארוכה, אביו - אספן ידוע והמו"ל של שירי עם, אגדות ופתגמים, הסבא - מייסד המחקר של מונומנטים מהפרייסטוריה של חצי האי האיברי. בשנת 1883 המשפחה עברה למדריד, אנטוניו נרשם למכון חופשי לחינוך, ולאחר מכן - למכון של סן-איסידרו. בשנת 1899 התגורר בפריז במשך חצי שנה, בעיצומו של "פרשת דרייפוס".

לפרסם שירים באופן קבוע במגזינים מצ'אדו החל בשנת 1902, כאשר הוא נפגש עם מנהיג "המודרניזם הספרדי" רובן דאריו, שטיפל בו באהדה רבה. הספר הראשון של שירת מצ'אדו הגיע בשנת 1903, בד בבד עם "מנגינות עצובות" של חואן רמון חימנס - שני אוספים אלה סימנו את תחילתה של שירת ספרד במאה החדשה.

מאוחר יותר, מצ'אדו לימד במשך שנים רבות במחוז סוריה (Soria) שבו מצא, ושנתיים לאחר מכן איבד את אשתו, שמתה משחפת. מצ'אדו לימד באיזורי פריפריה: ב1912-1919 – בבאיס, ב1919-1931 - בסגוביה. בשנת 1927 הוא נבחר לאקדמיה המלכותית. עם נפילת הדיקטטורה של פרימו דה ריברה והקמת הרפובליקה, מצ'אדו בשנת 1932 חזר למדריד ולימד באוניברסיטה. במהלך מלחמת האזרחים, הוא תמך הרפובליקנים. בשנת 1937, אנטוניו מצ'אדו היה אחד ממחברי תסריט הסרט הקצר של לָבֵל "פדריקו גרסיה לורקה". כשהקרבות התקרבו למדריד המשורר עם אמו הקשישה הועבר לוולנסיה ומשם - לברצלונה. בשנת 1939, מצ'אדו נאלץ לעזוב את ספרד. ב-28 בינואר, הוא נסחף עם הפליטים, ברגל חצה את הגבול הצרפתי-ספרדי, ואחרי פחות מחודש ימים הלך לעולמו (כעבור מספר ימים נפטרה גם אמו).

בשנים 1928-1936 מצאדו היה מאוהב בוילר דה ורדראמה, לה קרא בשיריו בשם גיומר. הקשר התגלה סופית רק בשנת 1981, שנתיים אחרי שהיא נפטרה בגיל 90 ויצא לאור ספר זיכרונותיה תחת הכותרת "אני – גיומר".

מצ'אדו היה שונה מרוב משוררים בני דורו ביחסים קרובים שלו עם המסורת שיר עממי (מחזורים "משלי ושירים, באוספים שלו "שדות קסטיליה" ו-"שירים חדשים"). כמודל בשבילו תמיד היה שייקספיר. במחצית השנייה של 1910 מצ'אדו התחיל לפתח את הרעיון של יצירות בצורת אנתולוגיה של כמה משוררים בדיונים, מסאים ופילוסופים עם שמותיהם וביוגרפיות. שתי מסכות מאלה היו היציבות ביותר - מורה מדומה חואן דה מאירנה והמורה שלו מדומה לא פחות הבל מרטין. שירים שנכתבו מטעמו - הם החלק העליון של היצירות מצ'אדו הבוגרות. באוסף של תורתו, אמירות וזיכרונות של חואן דה מאירנה מצ'אדו פיתח גרסה של הפילוסופיה, חלקית קרובה לאקזיסטנציאליזם. שיריו מאופיינים באיפוק, בהירות, רציניות במצבי רוח דרמטיים ואינטימיים ביותר. ("הפשע היה בגרנדה", "שירים לגיומר").

אנטוניו מצ'אדו

מתוך הספר "בדידויות, גלריות ושירים אחרים"

נשק האביב

נשק האביב את החרש
בְּעֵדִינוֹת, כְּשֶׁהֲגִיעַ;
וְכִמוֹ עֶשֶׂן יָרַק, חֶרֶשׁ
תִּיכֵף יָרַק חֹדֶשׁ הוֹפִיעַ.
עָבְרוּ עֲנָנִים, הִבְזִיקוּ
מֵעַל הַשָּׁדָה הַהִבִּיל,
עָלִים רָעְדוּ, הִבְרִיקוּ
בְּגֶשֶׁם קָרִיר שֶׁל אֶפְרַיִל.
עַל שִׁקְדֵיהַ הַסִּתְפָּלְתִּי -
עַל שֶׁל פְּרָחִים וְעֵלָה. -
אֶת נְעוּרֵי אֶז קִלְלֵתִי,
כִּי הֵם חִסְרוּ אֶהְבָּה.
בְּאֶמְצֵעַ חַיִּי נִעְצַרְתִּי,
הִרְהַרְתִּי עַל הַנְּעוּרִים...
אִם הֵם לֹא חַיִּי, אֲמַרְתִּי,
נִשּׁוּב אוֹתָם לֹא חִפְצִים!

Antonio Machado

"Soledades, galerías y otros poemas"

La primavera besaba

La primavera besaba
suavemente la arboleda,
y el verde nuevo brotaba
como una verde humareda.

Las nubes iban pasando
sobre el campo juvenil...
Yo vi en las hojas temblando
las frescas lluvias de abril.

Bajo ese almendro florido,
todo cargado de flor
—recordé —, yo he maldecido
mi juventud sin amor.

Hoy, en mitad de la vida,
me he parado a meditar...

¡Juventud nunca vivida,
quién te volviera a soñar!

שיר ללחן אסטבן גארסיה באתר

<https://www.youtube.com/watch?v=FqJz0GiybNw>

Anoche cuando dormía

Anoche cuando dormía
soñé ¡bendita ilusión!
que una fontana fluía
dentro de mi corazón.
Dí: ¿por qué acequia escondida,
agua, vienes hasta mí,
manantial de nueva vida
en donde nunca bebí?

Anoche cuando dormía
soñé ¡bendita ilusión!
que una colmena tenía
dentro de mi corazón;
y las doradas abejas
iban fabricando en él,
con las amarguras viejas,
blanca cera y dulce miel.

Anoche cuando dormía
soñé ¡bendita ilusión!
que un ardiente sol lucía
dentro de mi corazón.
Era ardiente porque daba
calores de rojo hogar,
y era sol porque alumbraba
y porque hacía llorar.

Anoche cuando dormía
soñé ¡bendita ilusión!

אתמול בלילה חלמתי

אתמול בלילה חלמתי, -
יחי, חלום מברך! -
ובמזרקה אז הבחנתי
בתוך לבי, שהוא נח.
מנין תעלה נסתרת
הביאה אלי מקורות
חיים של אביב, תפארת,
שלא טעמתי כזאת?

אתמול בלילה חלמתי, -
יחי, חלום מברך! -
פתאם בכורת הבחנתי
בתוך לבי, שהוא נח.
דבורי הזהב לענג
שם דבש, שעווה לבנה
יצרו: דבש מתוק ודונג
עם מרירות ישנה,

אתמול בלילה חלמתי, -
יחי, חלום מברך! -
בשמש לוחטת הבחנתי
בתוך לבי, שהוא נח.
היא חם היתה מפזרת
וזיקוקים של אורות,
והיא היתה כה זוקרת,
שזה גרם לי לבכות.

אתמול בלילה חלמתי, -
יחי, חלום מברך! -

que era Dios lo que tenía
dentro de mi corazón.

Yo voy soñando caminos

Yo voy soñando caminos
de la tarde. ¡Las colinas
doradas, los verdes pinos,
las polvorientas encinas!...
¿Adónde el camino irá?
Yo voy cantando, viajero
a lo largo del sendero...
-la tarde cayendo está-
"En el corazón tenía
"la espina de una pasión;
"logré arrancármela un día:
"ya no siento el corazón".

Y todo el campo un momento
se queda, mudo y sombrío,
meditando. Suenan el viento
en los álamos del río.

La tarde más se oscurece;
y el camino que serpea
y débilmente blanquea
se enturbia y desaparece.

Mi cantar vuelve a plañir:
"Aguda espina dorada,
"quién te pudiera sentir
"en el corazón clavada".

בְּאֵלֵהִים הִבְחַנְתִּי
בְּתוֹךְ לִבִּי, שֶׁהוּא נֹחַ.

בְּקֶר. יִצְאָתִי לְדֶרֶךְ

בְּקֶר. יִצְאָתִי לְדֶרֶךְ.
כְּמֵה יֵרֶק הוּא, הָאֶרֶץ,
שְׂדֵה בְּזָהָב כְּמוֹ מֶלֶךְ,
אֵלּוּן מֵאֲבֹק בְּקֶרֶן!...
לֹאֵן אֶתִּי, הַדֶּרֶךְ, לֹאֵן?
אֲנִי מִתְקַדֵּם בִּינְתִים;
הִנֵּה כָּבֵד הַצְהָרִים,
וְנִזְכָּרְתִּי בְּשִׁיר יֵשׁוּ...
"כְּשֶׁקוֹץ הַתְּשׁוּקָה אֵי-פֶעַם
נִכְנָס בִּי - מִכְרִיק וְנוֹקֵב,
עֲקָרְתִּי אוֹתוֹ בְּזַעַם,
אָבֵל לֹא מִרְגִּישׁ אֶת הַלֵּב". (*)

פְּתֹאֵם הַשְׂדֵה הִרְגוּעַ
קוֹדֵר נִעְשָׂה, וְסוֹבֵלֶת
אֲזֵנִי מִיָּבֶת הָרוּחַ
בְּצַפְצָפָה הַנִּבְהָלֶת.

הַיּוֹם מִתְכַּסֶּה בְּחֹשֶׁךְ;
הַשְּׁבִיל מִתְפַּתֵּל בְּדֹשָׁא,
מִלְבִּין מְעֵרְפֵל בְּאֲבָרָה,
וּכְבֵּד הוּא נִרְאֶה בְּקִשִּׁי.

הַשִּׁיר עוֹד מִמְּשִׁיךְ בִּי עֲצוּב:
"הוּא קוֹץ זָהָב, חֵד, פּוֹגֵעַ,
אֵיךְ לִי לְהִרְגִּישׁ אוֹתָךְ שׁוֹב
בְּלֵב הַשֶּׁמֶחַ תוֹקֵעַ?"

(*) את השיר הזה ציטטה במאה ה-19 רוזליה
דה קסטרו

Caminante, no hay camino

“Caminante, son tus huellas
el camino y nada más;
Caminante, no hay camino,
se hace camino al andar.
Al andar se hace el camino,
y al volver la vista atrás
se ve la senda que nunca
se ha de volver a pisar.
Caminante, no hay camino
sino estelas en la mar.”

Retrato

Mi infancia son recuerdos de un patio de Sevilla,
y un huerto claro donde madura el limonero;
mi juventud, veinte años en tierras de Castilla;
mi historia, algunos casos que recordar no quiero.
Ni un seductor Mañara, ni un Bradomín he sido
- ya conocéis mi torpe aliño indumentario -,
más recibí la flecha que me asignó Cupido,
y amé cuanto ellas puedan tener de hospitalario.
Hay en mis venas gotas de sangre jacobina,
pero mi verso brota de manantial sereno;
y, más que un hombre al uso que sabe su doctrina,
soy, en el buen sentido de la palabra, bueno.
Adoro la hermosura, y en la moderna estética
corté las viejas rosas del huerto de Ronsard;
mas no amo los afeites de la actual cosmética,
ni soy un ave de esas del nuevo gay-trinar.
Desdeño las romanzas de los tenores huecos
y el coro de los grillos que cantan a la luna.
A distinguir me paro las voces de los ecos,

הלך, אין כאן דרך

"הם שלי, הלך, העקבות,
ותו לא; אין דרכים אחרות;
דע לך, אין בכלל כאן דרך,
יש לסלל דרך בהליכה.
רגליך יסללו את הדרך.
כשאחורה תרצה לפנות,
שם תראה רק את עקבותיך.
לא תדרך כבר על דרךך.
דע לך, אין בכלל כאן דרך,
כמו בים אין שביל בשבילך."

דיוקן

הילדות שלי היא זכרונות על פטיו בסביליה
ועל מטע, שבו גדלו לימונים עדיני טעם;
ונעורי, עשרים שנה עברו בארצות קסטיליה;
בחיי היו מקרים, שאותם לא רוצה לזכר אף פעם.
לא הייתי ברוםין, לא מפתה ממנירה, לא כאלה, (*)
- את הלבוש המגשם שלי, כמובן, כלם הכירו, -
אבל קבלתי את חצי קופידון, שהוא הקצה לי,
ואהבתי עד כמה הם כלפי את פניהם הסבירו.
בנרדים שלי ישנן טפות של דם חם יעקביני,
אבל השיר שלי תמיד ממעין השלנה נובע;
אני, במובן הטוב של המלה, איש טוב, דומני,
יותר מבן-אדם רגיל שרק את משנתו יודע.
אני מעריך מאד את המודרנה באסתטיקה,
גם כרתתי את הנרדים הישנים ממטע רונסאר; (**)
אבל אני לא אוהב את האפור של הקוסמטיקה,
אני לא מהצפרים החדשות, לא נלהב, לא נסער.
אני מזלזל ברומנטיקת טנורים חלולי מח
ובמקהלת הצרצרים, ששירים לירם.

y escucho solamente, entre las voces, una.
¿Soy clásico o romántico? No sé. Dejar quisiera
mi verso, como deja el capitán su espada:
famosa por la mano viril que la blandiera,
no por el docto oficio del forjador preciada.
Converso con el hombre que siempre va conmigo
- quien habla solo espera hablar a Dios un día -;
mi soliloquio es plática con ese buen amigo
que me enseñó el secreto de la filantropía.
Y al cabo, nada os debo; debéisme cuanto he escrito.
A mi trabajo acudo, con mi dinero pago
el traje que me cubre y la mansión que habito,
el pan que me alimenta y el lecho en donde yago.
Y cuando llegue el día del último viaje,
y esté al partir la nave que nunca ha de tornar,
me encontraréis a bordo ligero de equipaje,
casi desnudo, como los hijos de la mar.

להבחין בין הקולות לבין ההדים ולשמע
בין הקולות הרבים קול אחד אני תמיד מצליח.
אני קלאסי, רומנטי? לא חשוב, שירתי העדיפה
לסיים, כמו המפקד העוזב את חרבו, מפרסמת
בד הגברית שאותה בקרבות קשים הניפה,
ולא הודות למלאכתו של הנפח המלמדת.
אני מדבר עם האיש שתמיד הולך אתי יחד
(יש רק לקוות לדבר עם אלהים, כשהיום יגיע),
אני משוחח עם החבר, שלמד אותי לדעת
פעם את הסוד הכל כך חשוב על הפילנתרופיה.
ובסופו של דבר, אני לא חייב לכם, להיפך:
אני עובד, משלם על הכל מכיסי בכסף,
על החליפה שמכסה אותי, על ביתי רב הערך,
על הלחם ועל המטה, שבה אני שוכב בערב.
כשיגיע יום ההפלה האחרונה לפי סדר,
בספינה, שלא תחזר לעולם מהמסע הדרמטי,
אתה תמצא אותי על הספון בלי מזודות יסתר,
כמעט עירם, כמו ילדי הים האקזוטי.

(* דון מיגל דה מניארה (המאה ה-17) מסביליה, שהפך לאב הטיפוס של
דון חואן,
מרקיז דה ברדומין, גיבור הרומן מאת ר.מ.דל ואליה-אינקלן
(1866-1936) "סונטות"
(** פייר דה רונסאר - משורר צרפתי (1524-1585)

A la desierta plaza

A la desierta plaza
conduce un laberinto de callejas.
A un lado, el viejo paredón sombrío
de una ruinoso iglesia;
a otro lado, la tapia blanquecina
de un huerto de cipreses y palmeras,
y, frente a mí, la casa,

אל הכפר אשר ריקה מאיש

אל הכפר אשר ריקה מאיש
מוביל מבוק של רחובות צרים.
מצד אחד, תל חורבות קודרות,
שהן שרדי הכנסייה ההרוסה;
מצד שני, קירות לבנבנים
סביב לגן ברושים ודקלים,
ולפני הבית

y en la casa la reja
 ante el cristal que levemente empaña
 su figurilla plácida y risueña.
 Me apartaré. No quiero
 llamar a tu ventana... Primavera
 viene a encender las rosas
 rojas de tus rosales... Quiero verla...
 vien
 e --su veste blanca
 flota en el aire de la plaza muerta--;

Cante hondo

Yo meditaba absorto, devanando
 los hilos del hastío y la tristeza,
 cuando llegó a mi oído,
 por la ventana de mi estancia, abierta
 a una caliente noche de verano,
 el plañir de una copla soñolienta,
 quebrada por los trémolos sombríos
 de las músicas magas de mi tierra.
 ...Y era el Amor, como una roja llama...
 -Nerviosa mano en la vibrante cuerda
 ponía un largo suspirar de oro,
 que se trocaba en surtidor de estrellas-.
 ...Y era la Muerte, al hombro la cuchilla,
 el paso largo, torva y esquelética.
 -Tal cuando yo era niño la soñaba-.
 Y en la guitarra, resonante y trémula,
 la brusca mano, al golpear, fingía
 el reposar de un ataúd en tierra.
 Y era un plañido solitario el soplo
 que el polvo barre y la ceniza avienta.

ושער הבית.
 מאחורי זכוכית קצת עמומה
 אני רואה דמות רגועה ומחייכת.
 אני פונה לה ערף, לא רוצה
 לדפק על החלון שלה... אביב
 חדש מגיע לעירי בבגד הצחור,
 ובאור דואה מעל לרחבה הדוממה;
 הוא בא כדי להצית את הורדים
 האדומים שלה... אני רוצה לראות ...

קנטה חונדו

(*)

הרהרתי לבדי במעוני, שקוע
 בהתרת פקעת אכזבה ועצב,
 כשדרך החלון, אשר היה פתוח
 אל תוך שלונה וחמימות ליל קיץ,
 בכית פזמון עמום וישנוני שמעתי,
 המלנה בטרימולו גיטרה.
 לבי נפעם ממנגינה קודרת,
 ממוסיקה קסומה של בני ארצנו.
 ... היתה בה אהבה כמו להבה בוערת...
 וזרוע עצבני על המיתר הניח
 צליל אנוחה ארוך, כמו פז זורח,
 אשר החלף בזקוקים של כסף.
 ... היה בה מות עם חרמש על הפתפים,
 והוא דרך לאט כשליד רע
 (כה הוא נשמע לי כשהייתי ילד).
 ובגיטרה מהדהדת ורועדת
 היד נתנה מכה חדה, המבשרת
 על מנוחה נצחית ועל ארון בקבר.
 רק אנוחה אחת חלפה וגזה,
 הניפה ופזרה שרדי עפר ואפר.

Cante jondo (*) - "שיר עמוק", כלומר, שיר בסגנון רציני,
דרמטי – הרובד במוסיקה ובשירה של פלמנקו, הוותיק
והטהור ביותר.

מתוך הספר "שדות קסטיליה"

על גדות הדוארו

"Campos de Castilla"

A orillas del Duero

.....

El Duero cruza el corazón de roble
de Iberia y de Castilla.
¡Oh tierra triste y noble,
la de los altos llanos y yermos y roquedas,
de campos sin arados, regatos ni arboledas;
decrépitas ciudades, caminos sin mesones
y atónitos palurdos sin danzas ni canciones
que aún van, abandonando el mortecino hogar,
como tus largos ríos, Castilla, hacia la mar!
Castilla miserable, ayer dominadora,
envuelta en sus andrajos, desprecia cuanto ignora.
¿Espera, duerme o sueca? ¿La sangre derramada
recuerda, cuando tuvo la fiebre de la espada?
Todo se mueve, fluye, discurre, corre o gira;
cambian la mar y el monte y el ojo que los mira.
¿Pasó? Sobre sus campos aun el fantasma yerra
de un pueblo que ponía a Dios sobre la guerra.
La madre en otro tiempo fecunda en capitanes
madrastra es apenas de humildes ganapanes.
Castilla no es aquella tan generosa un día,
cuando Myo Cid Rodrigo el de Vivar volvía,
ufano de su nueva fortuna y su opulencia,
a regalar a Alfonso los huertos de Valencia;
o que, tras la aventura que acreditó sus bríos,
pedía la conquista de los inmensos ríos

.....

את איבריה וקסטיליה*) חוצה הדוארו בקצה,
את לבם עסוי אלונים –
ארצות אצילות ועצב,
אדמת מישורים רמים שאינה נחרשת,
בלי פלגים וחרשות, אדמה עקרה מתיבשת.
הערים הרוסים, ופונדק לא תמצא כאן בדרך;
אכרים עצובים לא שרים, לא רוקדים – עובדים פרה,
את בתיהם הרעועים עוזבים ופונים את דרכם,
כמו כל נהרות ארכים של קסטיליה – אל הים!
קסטיליה עלובה! בעבר – שוורת, לוחמת,
עתה עטופת בלואים, יהירה, מזרים מתעלמת.
צפיה, הזיה או שנה? או בדם היא נזכרת
מימים של קדחת החרב הבלתי נגמרת?
כל דבר בתנועה, בריצה, מסתובב בקלחת;
משתנים הר וים, נקודת המבט הרחוקת.
אך עד כה כאן תועים רוחות רפאים ללא רוגע
של אותם אנשים שבקרב סמכו על האלה.
ארץ שלכל רב-החובל היתה אמה דואגת,
היא כעת לכל בניה האמללים – אם חורגת.
קסטיליה כבר לא נדיבה כמו שהיתה ברגע
כשחזר גאה בעשרו החדש סיד רודריגו –
האדון דיאס דה ויור שלי**), המנצח,
אותו עם ספרדי עד היום הזה משבח.
הוא הביא את עתרת גני ולנסיה מהדרך,
והגיש בכל תפארתה לאלפונסו המלך...

indianos. a la corte; la madre de soldados,
guerreros y adalides que han de tornar cargados
de plata y oro a España, en regios galeones,
para la presa, cuervos; para la lid, leones.
Filósofos nutridos de sopa de convento
contemplan impasibles el amplio firmamento;
y si les llega en suecos, como un rumor distante,
clamor de mercaderes de muelles de Levante,
no acudirán siquiera a preguntar ¿qué pasa?
Y ya la guerra ha abierto las puertas de su casa.
Castilla miserable, ayer dominadora;
envuelta en sus harapos, desprecia cuanto ignora.
El sol va declinando. De la ciudad lejana
me llega un armonioso tacido de campana
—ya eran a su rosario las enlutadas viejas—.
De entre las pecas salen dos lindas comadreas;
me miran y se alejan, huyendo, y aparecen
de nuevo, ¡tan curiosas! ... Los campos se oscurecen.
Hacia el camino blanco está el mesón abierto
al campo ensombrecido y al pedregal desierto.

או כְּשֶׁהִדְגִּימָה כְּחָה וּבִקְשָׁה לְשַׁלַּח אֶנִּי
לְכַבֵּשׁ אֶת הַנְּהָרוֹת הַגְּדוֹלִים שֶׁל אִינְדִּיאָנִים -
אִם חִילִים אֲשֶׁר נִלְחַמוּ עַל בְּזָה בְּעֵז יֵתֵר
כְּאֲרִיּוֹת וְהִבִּיאוּ זָהָב וְכֶסֶף בְּצִי הַפֶּתֶר.
אָבֵל כְּאֲשֶׁר לִגְמוּ מִמָּרֶק הַמִּנְזָר, הֵם בְּלִי נִיעַ
עֲדִישִׁים מִסִּתְּפָלִים בְּהִרְהוּר אֶל אֵין-סוֹף הָרָקִיעַ,
גַּם אִם בְּהִזְיָה שׁוֹמְעִים סָאוֹן מִרְחוֹק, הֵם עֲדִין
לְרַעַשׁ סוֹחֲרֵי הַלּוֹנֵט (***) עוֹד אֵינָם פּוֹקְחִים עֵין
וְלֹא שׁוֹאֲלִים מַה קָרָה כָּאן פֶּתָאֵם וּמִדּוּעַ,
כְּשָׁאֵל פֶּתַח בֵּיתָם מִלְחָמָה מִתְחִילָה כְּבָר לְנוּעַ.
קִסְטִילִיָּה עֲלוּבָה! בְּעֶבֶר – שׁוֹרֶרֶת, לוֹחֶמֶת,
עֵתָה עֲטוּפֹת בְּלוֹאִים, יְהִירָה, מִזְרִים מִתַּעֲלָמֶת.
הַשֶּׁמֶשׁ שׁוֹקַעַת. מִרְחוֹק אֵלֵי מִתְּפַשֵּׁט
הַרְמוֹנִית פְּעֻמוֹנִים. אֲנָשִׁים שֶׁם הוֹלְכִים בְּשֶׁקֶט...
בֵּיד מִחֲרֹזֶת. בְּגֵדֵי אֲבָלִים. לֵיד הַטָּרֶשׁ
זוּג סְמוּרִים נְחָמָדִים הוֹפִיעוּ, זָמַן-מָה עֲמָדוֹ חָרַשׁ.
אֲזַרְזוּ אוֹתִי, וּבִן-רֶגַע בֵּין הָאֲבָנִים גָּזוּ,
אָבֵל – סִקְרָנִים שֶׁכִּמְאוֹהֶם – תוֹךְ דִּקְהָה לַחֲזֹר הַעֲזוּ.
לְמִטָּה אֶפְלָה הַדֶּרֶךְ הַלְבָנָה, עֲמָה גַם פּוֹנְדֵק פְּתוּחַ,
חֲשִׁכּוֹ הַמִּרְחָב הַכָּפָרִי, הַשֶּׁמֶמָה הַסְּלֵעִית. וְאֵין רוּחַ.

(* איבריה – שם עתיק של ספרד, קסטיליה – אחת מ-17 קהילות
אוטונומיות להן מחולקת המדינה
(** רמז לאפוס מימי ביניים "שיר על סיד שלי"
(*** לוונט – (בצרפתית – מזרח) – כינוי לחלק המזרחי של ספרד,
חוף הים התיכון

Camino

Señor, ya me arrancaste

Señor, ya me arrancaste lo que yo más quería.
Oye otra vez, Dios mío, mi corazón clamar.
Tu voluntad se hizo, Señor, contra la mía.
Señor, ya estamos solos mi corazón y el mar.

הדרכים

התגשם רצונך

התגשם רצונך, לא שלי, אדני. הצלחת!
הקשב, אלהים, איך בוכה הלב בקרבי!
את מה שצהבתי יותר מכל כבר לקחת,
ונשארו, אדני, רק הים ולבי.

Dice la esperanza

Dice la esperanza: Un día
la verás, si bien esperas.
Dice la desesperanza:
Sólo tu amargura es ella.
Late, corazón... No todo
se lo ha tragado la tierra.

Soñé que tú me llevabas

Soñé que tú me llevabas
por una blanca vereda,
en medio del campo verde,
hacia el azul de las sierras,
hacia los montes azules,
una mañana serena.
Sentí tu mano en la mía,
tu mano de compañera,
tu voz de niña en mi oído
como una campana nueva,
como una campana virgen
de un alba de primavera.
¡Eran tu voz y tu mano,
en sueños, tan verdaderas!...
Vive, esperanza, ¡quién sabe
lo que se traga la tierra!

Una noche de verano

Una noche de verano
— estaba abierto el balcón

אומרת תקווה

אומרת תקווה: "אם תחכה לה,
תראה אותה, יום יגיע".
אפס-תקווה אומר: "שמע נא,
ישנה רק מרוחה. היא איננה.
מאחר, הלב!" ... אך ידוע:
לא הכל אדמה בולעת.

אותי את הובלת

אותי את הובלת – חלמתי –
בשביל לכן בשעת הבקר
בתוך שדמה ירקרקת
לקראת אור כחל של רכס,
לקראת פסגותיו בתכלת
בבקר שקט ורגוע .
את ידך בידי הרגשתי,
יד רעה אוהבת.
קולה של ילדה נשמע לי
כמו קול פעמון בבקר,
כמו קול פעמון מלא טהר
על סף האביב מתבקע.
הרגשתי קולך וידך,
כאלו אני לא חלמתי!
חי, התקווה! מי יודע
מה כן אדמה בולעת?

כל זה קרה בליל קיץ

כל זה קרה בליל קיץ.
היתה המרפסת פתוחה,

y la puerta de mi casa —
la muerte en mi casa entró.
Se fue acercando a su lecho
—ni siquiera me miró—,
con unos dedos muy finos,
algo muy tenue rompió.
Silenciosa y sin mirarme,
la muerte otra vez pasó
delante de mí. ¿Qué has hecho?
La muerte no respondió.
Mi niña quedó tranquila,
dolido mi corazón.
¡Ay, lo que la muerte ha roto
era un hilo entre los dos!

* * *

Noche de verano

Es una hermosa noche de verano.
Tienen las altas casas
abiertos los balcones
del viejo pueblo a la anchurosa plaza.
En el amplio rectángulo desierto,
bancos de piedra, evynimos y acacias
simétricos dibujan
sus negras sombras en la arena blanca.
En el cenit, la luna, y en la torre,
la esfera del reloj iluminada.
Yo en este viejo pueblo paseando
solo, como un fantasma.

ופתוחה הדלת לבית...
אז המות נכנס לפתחה.
המשיה, התקרב ליצוע,
ועלי לא הביט, לא ראה.
ומשהו תש, חסר כח
הוא שבר באצבע צנומה.
והמות שקט, בלי הגה
שוב עבר מולי זה עתה.
"אתה... מה עושה כאן?" – שאלתי.
לא ענה לי לשאלה.
ילדתי גם היא לא הגיבה,
ולבי חש מה שקרה:
הו, המות קרע כרגע
חוט חיים ביני ובינה!

* * *

ליל קיץ

ליל קיץ נהדר.
בתים גבוהים בעיר העתיקה
פתחו את חלונות המרפסות
לרחבה ריקה של הכפר.
לתוך מלבן גדול שלה שולחים
כל ספסלים, שיחים, עצי שטה
את צלליהם שחורים מארכים
על לכן חול זוהר.
ברם שמים הירח נח, על המגדל
בולטת הדסקה של השעון.
אני הולך בעיר העתיקה
לבד, דומה לרוח רפאים.

Campos de Soria

IV

¡Las figuras del campo sobre el cielo!
Dos lentos bueyes aran
en un alcor, cuando el otoño empieza,
y entre las negras testas doblegadas
bajo el pesado yugo,
pende un cesto de juncos y retama,
que es la cuna de un niño;
y tras la yunta marcha
un hombre que se inclina hacia la tierra,
y una mujer que en las abiertas zanjás
arroja la semilla.
Bajo una nube de carmín y llama,
en el oro fluido y verdinoso
del poniente las sombras se agigantan.

VI

¡Soria fría, Soria pura,
‘‘cabeza de Extremadura’’,
con su castillo guerrero
arruinado, sobre el Duero;
con sus murallas roídas
y sus casas denegridas!
¡Muerta ciudad de señores,
soldados o cazadores;
de portales con escudos
de cien linajes hidalgos,
y de famélicos galgos,
de galgos flacos y agudos,
que pululan

שדות הסוריה

IV

השדמה על הרקיע משתקפת!
סָתוּ. זוג שְׁוֹרִים בְּעֶרֶב
מוֹנָשִׁים לֹאט מַחְרָשָׁה עַד קֶצֶה הַשָּׁטַח.
בֵּין רֵאשֵׁיהֶם שְׁחוּרִים שְׁפוּפִים לַמָּטָה,
תַּחַת הָעַל, עַל חֶבֶל –
מִקְנֵי הַסּוּף וְרֹתֶם סֵל קְלוּעַ,
הוא עָרַשׁ שֶׁל תִּינִקֶּת;
אֲחֵר הָעַל פּוֹסֵעַ
אֶפְרַיִם מָאֵד, גַּם הוּא שְׁפוּף לְקִרְקַע,
וְעוֹד אִשָּׁה שְׁמִידָה זָרְעִים זֹרֶקֶת
לְתֵלֶם הַנֶּפֶת.
שְׁקִיעָה. מִתַּחַת לַעֲנַן כָּלוּ שְׁלֵהֶבֶת,
זָהָב נוֹזֵלִי וְיִרְקָרֵק זֹרֶחַ,
צִלִּים כְּבֹר נִעְשִׂים עֲנָקִים.

VI

סוּרְיָה קָרָה, טְהוֹרָה. כִּידוּעַ,
סוּרְיָה הִיא "רֹאשׁ אֶקְסִטְרֵמְדוּרָה" (*),
מִבְּצָר הָרוּס עַל גְּדוֹת הַדּוּאָרוֹ –
גִּבּוֹר קִרְבּוֹת וְרוֹמָנְסוֹ.
בָּתִּים, אוֹתָם הַזְמַן הַשְׁחִיר טָרַם
הַחֲלִישׁ כְּתִלִים, כָּרֶסֶם כָּל גֶּרֶם.
עִיר רְפָאִים מִשָּׁל סִינְיֹורִים,
שֶׁל צִידִים-קוֹנְקִיסְטְדוּרִים.
עַל כָּל פְּתָחִים מִגֵּן עִם לֹזֹגוֹ
שֶׁל מֵאָה מִשְׁפָּחוֹת אִידֻלְגּוֹ.
עִיר לְהַקּוֹת שֶׁל כָּלִבִּי צִיד
מֵתִים מִרַעַב לִיד הַבֵּית ,
חוֹזְרִים בְּלִיל קִפּוּא

por las sórdidas callejas
y a la medianoche ululan,
cuando graznan las cornejas!
¡Soria fría! La campana
de la Audiencia da la una.
Soria, ciudad castellana,
¡tan bella! bajo la luna.

שֶׁל חֶרֶף
אחר קרקור עורב בלי הֶרֶף.
סוֹרִיָּה! בְּצִנָּה גוֹעַ
רק פֶּעַמּוֹן לִצֵּל יוֹדֵעַ.
סוֹרִיָּה, זְמַן בָּהּ לֹא קוֹלֵחַ.
אֶת כֹּה יָפָה לְאוֹר יֶרֶחַ!

(* מילים מסמל העיר סוריה שבקסטייליה מימי-הביניים.
אז היה חבל סוריה מרוחק ביותר (אקסטרמדורה)
בין חלקי ספרד שנכבשו בחזרה על-ידי הנוצרים מידי
המוסלמים. עכשיו נקרא בשם זה חלק אחר של
המדינה בגבול פורטוגל

* * *

* * *

A un olmo seco

Al olmo viejo, hendido por el rayo
y en su mitad podrido,
con las lluvias de abril y el sol de mayo
algunas hojas verdes le han salido.

¡El olmo centenario en la colina
que lame el Duero! Un musgo amarillento
le mancha la corteza blanquecina
al tronco carcomido y polvoriento.

No será, cual los álamos cantores
que guardan el camino y la ribera,
habitado de pardos ruiseñores.
Ejército de hormigas en hilera
va trepando por él, y en sus entrañas
urden sus telas grises las arañas.

אל הבוקיצה הזקנה

הבוקיצה זֶקֶנָה, מְבָרֵק נְבֻקֶּעַת,
רְקִבּוֹן אָכַל אֶת קֶרְבִּיהָ,
אֶה גִּשְׁמִי אֶפְרִיל, שְׁמֶשׁ מֵאֵי בּוֹלַעַת
וְצִצּוֹ עָלִים יִרְקִים עָלֶיהָ

עַל הַגְּבֻעָה, שֶׁבְּדוֹאֲרוֹ נִלְקָקֶת. (*)
הַקֶּלֶפָּה הַלְּבִנְבְּנָה שֶׁל גִּזְעָה הַגּוֹנֵעַ,
עַל יְדֵי תוֹלָעִים חֲמֻדָּנוֹת מְפֹרָקֶת;
הָאֵזוֹב בְּצֶהָב עֲמוּם אוֹתָהּ צוֹבֵעַ.

הִיא לֹא תִהְפֹּךְ, כְּמוֹ צִפְצֻפּוֹת יַעַר,
שֶׁשׁוּמְרוֹת עַל הַחוֹף וְעַל הַדֶּרֶךְ,
לְבֵית זְמִירִים חוּמִים שֶׁשָּׁרִים לְסִהַר.

וְכֵמוֹ צֶבֶא, הַנְּמִלִּים טוֹפְסוֹת לְאֶרֶץ
הַגִּזְעַ, וּבְעֻמְקוֹ אוֹרְגִים בְּסִתֵּר
עֹכְבִישִׁים אֶת הַקּוּרִים בְּשֵׁאת יִתֵּר.

Antes que te derribe, olmo del Duero,
con su hacha el leñador, y el carpintero
te convierta en melena de campana,
lanza de carro o yugo de carreta;
antes que rojo en el hogar, mañana,
ardas, de alguna mísera caseta,
al borde de un camino;
antes que te descuaje un torbellino
y tronche el soplo de las sierras blancas;
antes que el río hasta la mar te empuje
por valles y barrancas,
olmo, quiero anotar en mi cartera
la gracia de tu rama verdecida.
Mi corazón espera
también, hacia la luz y hacia la vida,
otro milagro de la primavera.

Soria 1912

לפני שיפיל אותך חוטב עצים ארצה
או נגר יצליב על צלב פעמון, בוקיצה,
או יעשה ממך מוט עגלה; בטָרם
באח את, מקפת להבה לוהטת,
תהפך לגחלים אדמות רכות גרם,
ותבער בבקתה עלובה מתמוטטת
לאטה בצד הדרך;
לפני שסופה תעקר אותך, ולקרח
תהפך מקור ההרים הלבנים שמה;
ולפני שהנהר ישא אותך הלאה
דרך גיא ההרים והעמק ימה,
אני רוצה לתאר במחברת
את חן ענף הירק, הדק, הצומח.
הלב שלי בימי האביב האלה
שואף לחיים ולאור, וגם צמא הוא
עכשיו לעוד מעשה-פלא.

(* דוארו - נהר בחצי האי האיברי

למטה האנדרטה לכבוד אנטוניו מצ'אדו בעיר אֶלְגֶה
(ספרד) "לבוקיצה הנובלת"

Proverbios y cantares

I

Nunca perseguí la gloria
ni dejar en la memoria
de los hombres mi canción;
yo amo los mundos sutiles,
ingrávidos y gentiles
como pompas de jabón.
Me gusta verlos pintarse
de sol y grana, volar
bajo el cielo azul, temblar

פתגמים ושירים קצרים

I

לא! לתהילה לא חפיתי,
שיר להשאיר לא נסיתי
בזכרון ההמון.
נמשך לעולמות-יפי
ללא משקל, ללא דפי -
דקים כבועות סבון.
אוהב לצפות איה אותן
באדם השמש צובע;
עפות בתכלת רקיע...

súbitamente y quebrarse.

XVII

El hombre sylo es rico en hipocresia.
En sus diez mil disfraces para engacar confia;
y con la doble llave que guarda su mansión
para la ajena hace ganzúa de ladrón.

XXIX

Caminante, son tus huellas
el camino, y nada más;
caminante, no hay camino:
se hace camino al andar.
Al andar se hace camino,
y al volver la vista atrás
se ve la senda que nunca
se ha de volver a pisar.
Caminante, no hay camino,
sino estelas en la mar.

XXXI

Corazón, ayer sonoro,
¿ya no suena
tu monedilla de oro?
Tu alcancía,
antes que el tiempo la rompa,
¿se irá quedando vacía?
Confiemos
en que no será verdad
nada de lo que sabemos.

פְּתָאם פְּצוּץ – וְאִיֵּן.

XVII

אָנוּשׁ צָבוּעַ, מִתְחַסֵּד, חֹסֵר כָּל בִּשְׁת.
כְּדִי לְהַשִּׁיג אֱמוּנָה, בְּלִי סוּף מַחְלִיף תַּלְבָּשֶׁת.
הוּא בְּמִפְתָּח מִכָּפָל יַעֲלֶה אֶת מַעוֹנוֹ,
וּבְאוֹתוֹ מִפְתָּח הוּא יִפְרֹץ לְבֵית שְׁכֵנוֹ.

XXIX

זָכַר נָא, הַלֵּךְ, כִּי אֵין שׁוּם אֲרוֹחַ,
שׁוּם נְתִיב, רַק שׁוּרֵת עֲקֻבוֹת;
בְּתוֹנוּעָה מִתּוֹת אֶת הַדֶּרֶךְ
עֲקֻבוֹתֶיךָ בְּחוֹל וּבִטָּל.
לִפְנֵיךָ, הַלֵּךְ, אֵין דֶּרֶךְ,
רַק רִגְלֶיךָ אוֹתָהּ סוֹלְלוֹת.
הַסֵּתֶכֶל לְאַחוֹר עַל הָאֲרוֹחַ –
שׁוּב לְלֶכֶת בּוֹ לֹא תוּכַל.
זָכַר נָא, הַלֵּךְ, בְּיָם אֵין דֶּרֶךְ,
רַק שְׁבִיל קֶצֶף עַל גַּב הַגֹּל.

XXXI

הַלֵּב, שֶׁנִּשְׁמַע רַק אֶתְמוֹל,
מֶה עֲכָשׁוּ?
אִיפֹה צִלְצוֹל מִטְבְּעוֹת הַזֶּהֱב?
אוּלֵי תִתְרוֹקֵן
קוֹפֶת-חֶסֶכּוֹן שְׁלֶךְ עוֹד לִפְנֵי
שִׁישְׁבֶּרֶה הַזֶּמֶן?
יִתְבָּרֵר אוּלֵי
שִׁשׁוּם דִּבָּר לֹא נָכוֹן
מִמֶּה שְׁאוּמֵר לָנוּ הַהֲגִיוֹן.

¡Oh fe del meditabundo!
 ¡Oh fe después del pensar!
 Sólo si viene un corazón al mundo
 rebosa el vaso humano y se hincha el mar.

* * *

Nuevas canciones

Los sueños dialogados

I

¡Cómo en alto llano tu figura
 se me aparece!... Mi palabra evoca
 el prado verde y la árida llanura,
 la zarza en flor, la cenicienta roca.

Y al recuerdo obediente, negra encina
 brota en el cerro, baja el chopo al río;
 el pastor va subiendo a la colina;
 brilla un balcón de la ciudad: el mío.

El maestro. ¿Ves? Hacia Aragón, lejana,
 la sierra de Moncayo, blanca y rosa...
 Mira el incendio de esa nube grana,

y aquella estrella en el azul, esposa.
 Tras el Duero, la loma de Santana
 se amorata en la tarde silenciosa.

II

הו אַמונת השוקל כל בְּרָה!
 הו אַמונה של בעל-הסְבָּרה!
 רק אז מגיע הלב לעולם,
 כְּאִשֶּׁר הוא גְּדוּשׁ, כְּמוֹ הַיָּם.

* * *

מתוך הספר "השירים החדשים"

חלומות בְּדִיאָלוֹגִים

I

כמה ברור, גבוה לי דמותה נראית! ...
 בְּכַח המלה בְּזָכְרוֹנִי עוֹלִים
 עֲשִׂבִּי הָאָחוּ, וּמִישׁוֹר חֶרֶב לוֹהֵט,
 וְסֵלַע אֶפְרוֹרִי וְעַל פְּרִיחַת שִׁיחִים.

וּמִצִּית לְזָכְרוֹנִי בְּשִׁחוֹר אֵלּוֹן,
 וּנְבָטִים וְצִפְצָפוֹת לֵיד נֶהֱר;
 רוֹעָה אֲטִי הוֹלֵךְ בְּמַעֲלָה מִדְּרוֹן;
 וְעִיר: עִירִי! ... הִנֵּה בֵּיתִי, חֵלּוֹן מוֹאֵר ...

מוֹרִי ... וְאֵת רוֹאֶה? שֵׁם, אֶרְאֹגוֹן גּוֹבֵשׁ,
 פְּסָגוֹת מוֹנִקְאִיו מִשְׁנֶן – לֵבָן, וְרֹד ...
 הוֹ, הִסְתַּכְּלִי, אִשְׁתִּי, עַל הָעֵנָן בָּאֵשׁ,

עַל הַכּוֹכָב בְּתַכְלֵת הַשִּׁקְטָה. וְעוֹד ...
 מֵעַל דּוֹאֲרוֹ תֵּל סִנְטָנָה גּוֹן לוֹבֵשׁ
 אֶרְגָּמִנִּי בָּאוֹר הָעֶרֶב צַח מָאֵד.

II

¿Por qué, decidme, hacia los altos llanos
huye mi corazón de esta ribera,
y en esta tierra labradora y marinera
suspiro por los yermos castellanos?

Nadie elige su amor. Llevóme un día
mi destino a los grises calvijares
donde ahuyenta al caer la nieve fría
las sombras de los muertos encinares

.
De aquel trozo de España, alto y roquero,
hoy traigo a ti, Guadalquivir florido,
una mata del áspero romero.

Mi corazón está donde ha nacido no a la vida,
al amor, cerca del Duero... ;
El muro blanco y el ciprés erguido!

III

Las ascuas de un crepúsculo, señora,
rota la parda nube de tormenta,
han pintado en la roca cenicienta
de lueñe cerro un resplandor de aurora.

Una aurora cuajada en roca fría
que es asombro y pavor del caminante
más que fiero león en claro día,
o en garganta de monte osa gigante.

Con el incendio de un amor, prendido
al turbio sueño de esperanza y miedo,
yo voy hacia la mar, hacia el olvido

תגידו לי, למה כאן על-יד הים הנח,
בארץ הזאת של חקלאים וימאים,
לשממת קסטיליה הקרה כלי נמשך,
למישורים שלה גבוהים וצחיחים?

איש אינו בוחר את אהבתו. יום אחד
הביאני גורל לארץ בה שלג יורד
ומכסה בפונה רך כל פסגה ומורד,
כל סלע אפר, כל אלון חי או מת.

לא ממקום בו נולדתי אי-אז לחיים
לה, הגואדאלקווייר הפורח, אני
מחלק ספרד אחר, מטרשי ההרים

היום ענף רוזמרין יבש מביא.
על גדוהתיו הדוארו בין טרשים וברושים
נשארה לעולם אהבה שלי!

III

קבה ענן כהה של סערה, גבירתי,
את הגחלת של זריחה והתרחב,
צבע את הסלעים בצבע אפרורי
והאפיל גבעות משחר מתקרב.

השחר מסתתר בתוך מצוק אדיר,
וזזה גורם להלך פחד ואימים,
כאלו הוא ראה אריה ביום בהיר,
או דב פראי ענק בגיא בין ההרים.

הדלקתי לי לפיד מאש האהבה:
אני הולך לים, לנשיה, לצל,
לאפלת חלום של פחד ותקוה,

—y no como a la noche ese roquedo,
al girar del planeta ensombrecido—.
No me llaméis, porque tornar no puedo.

IV

¡Oh soledad, mi sola compañía,
oh musa del portento, que el vocablo
diste a mi voz que nunca te pedía!,
responde a mi pregunta: ¿con quién hablo?

Ausente de ruidosa mascarada,
divierto mi tristeza sin amigo,
contigo, dueña de la faz velada,
siempre velada al dialogar conmigo.

Hoy pienso: este que soy será quien sea;
no es ya mi grave enigma este semblante
que en el íntimo espejo se recrea,

sino el misterio de tu voz amante.
Descúbreme tu rostro, que yo vea
fijos en mí tus ojos de diamante.

De mi cartera

I

Ni mármol duro y eterno,
ni música ni pintura,
sino palabra en el tiempo.

II

לא כמו הרוק אשר בצל הליל
של הפלנטה מתכסה עם סיבובה.
אל תקראי לי, לא אשוב מערפל.

IV

חברתי היחידה, הו בדידותי!
את, מוזה, שהופעת פתאם, אני זוכר:
נתת לי קול שלא בקשתי מעודי!
עני עכשו: עם מי אני כאן מדבר?

הרחק מנשף מסכות בלתי-נסבל,
בלי רע, לחלק עמו את תוגתי,
תמיד את בעלת הפן המערפל
ותחת מעטה בדיאלוג אתי.

אכן, אני חושב שפה צריך להיות:
דמותה היא בשבילי כבר לא חידה. אולי
עוד אנחש אותה בתוך ראי סודות,

אך יש תעלומה, היא – קול אהוב עלי.
פתחי נא את פניך, ואוכל לראות
עיני הנהלום שלך ממול עיני.

מתיקי

I

לא שיש נוקשה ונצחי,
לא מוסיקה ולא ציור –
מלה! רק מלה בזמן.

II

Canto y cuento es la poesía.
Se canta una viva historia,
su melodía.

III

Crea el alma sus riberas;
montes de ceniza y plomo,
sotillos de primavera.

IV

Toda la imaginería
que no ha brotado del río,
barata bisutería.

V

Prefiere la rima pobre,
la asonancia indefinida.
Cuando nada cuenta el canto,
acaso huelga la rima.

VI

Verso libre, verso libre...
Líbrate, mejor del verso
cuando te esclavice.

VII

La rima verbal y pobre,
y temporal, es la rica.
El adjetivo y el nombre

שִׁיר וְסִפּוּר יוֹצְרִים אֶת הַשִּׁירָה.
זֹהִי הַסְטוֹרִיָּה חַיָּה, וְהִיא שִׁירָה
אֶת נְגוּנָהּ.

III

הַנֶּשֶׁמָה יוֹצֶרֶת לָהּ גְּדוֹת:
הָרִים שֶׁל אֶפֶר וְעוֹפְרֶת,
וְגַם חֲרָשָׁה שֶׁבְּאֵבִיב פֹּרֶחַת.

IV

וְכָל הַדְּמוּיִים הַלֵּלוּ,
אִם לֹא מִתְמַזְּגִים לְנַחַל –
רַק תִּכְשִׁיטִים זֻלִּים.

V

הוא מעדיף חריזה מאלצת
ואסוננס שגשמע בקשי.
אולי במקרה שלשיר אין תכן,
חריזה מצליפה – פתרון אידאלי.

VI

ורליבר, שיר חפשי...
שחרר את עצמך! אך שיר נפלא
נוצר רק כאשר אתה משעבד.

VII

חרוז פְּעָלִים צָנוּעַ
וּבֵן-חֵלּוֹף – יֵשׁ בּוֹ עֶשֶׂר,
כְּשֶׁתֹּאֵר-שֵׁם וְשֵׁם-עֶצֶם

remansos del agua limpia,
son accidentes del verbo
en la gramática lírica,
del Hoy que será Mañana,
del Ayer que es Todavía.

1924

Sonetos

I

Tuvo mi corazón, encrucijada de cien caminos,
todos pasajeros, un gentío sin cita ni posada,
como en andén ruidoso de viajeros.
Hizo a los cuatro vientos su jornada,
disperso el corazón por cien senderos
de llana tierra o piedra aborrascada,
y a la suerte, en el mar, de cien veleros.
Hoy, enjambre que torna a su colmena
cuando el bando de cuervos enronquece
en busca de su peña denegrida,
vuelve mi corazón a su faena,
con néctares del campo que florece
y el luto de la tarde desabrida.

II

Verás la maravilla del camino,
camino de soñada Compostela —
¡oh monte lila y flavo!—, peregrino
en un llano, entre chopos y candela.
Otoño con dos ríos ha dorado
el cerco del gigante centinela

(שְׁנִיָּהֶם – יְהִלּוּם טְהוֹר),
כָּלֶם – שִׁבְשֵׁתָא שֶׁל פֻּעַל
בְּתוֹךְ הַדְּקִדּוּק הַלִּירִי –
שְׁלִשׁוּם, מְחֻרֶת, מְחֻרֶתִים
וְכֵן זֶה יְהִיָּה לַעוֹלָם.

1924

סונטות

I

לְבִי עָמוּס. בּוֹ נִצְטָלְבוּ בְּנִקּוּדָה אַחַת כְּמֵאָה נְתִיבִים.
הוּא – תַּחֲנוּת רַכְבֶּת בָּהּ אֵין סְפּוֹר נוֹסְעִים בְּלִי כְּתֻבָּת,
בְּלִי תַּאֲרִיךְ – כְּתִיבִים רַעֲשָׁנִים.
לְבִי פְתוּחַ לְאַרְבַּע רוּחוֹת לֹלֵא שִׁבְשֵׁבֶת.
וְהִצְטָלְבוּ בְּתוֹךְ הַלֵּב שְׁלִי מְאוֹת דְּרָכִים
מִהֶגְבְּעוֹת רְמוֹת וּמִשְׁפָּלָה נִרְחֶבֶת.
בְּלֵב שְׁלִי מְאוֹת סְפִינוֹת הִרִימוּ מִפְּרָשִׁים,
וְהִצְלִיחָה גְדוֹלָה אַחֵר לְבִי בַיָּם אוֹרֶבֶת.
וְכִמוּ לְכַוְּנָתוֹ נְחִיל דְּבוּרִים עֵיף נִמְשָׁךְ,
כִּמוּ לְהִקֵּת עוֹרְבִים לְקִרְאָת הַלֵּיל צוֹעֲקֵת
לְקִנְיָהֶם נִמְשָׁכֶת הִטְמוּנִים בְּסִלִּיק הַהֵר,
כִּי לֵב שְׁלִי עֲכָשׁוּ פּוֹעֵם לְמַעֲשֵׂיו נִכְרָךְ:
לְקַחַת צוּף וּדְבָשׁ, וְשִׁבְלִים לְצִבֹּר לְלִקֵּט
וְאַבָּל דְּמִדּוּמִים כִּהִים לְסַפֵּג בְּעָרֵב מֵר.

II

תִּרְאֶה שֶׁם אֶת הַדֶּרֶךְ הַנִּמְשָׁכֶת
אֶל הַחֲלוּם שֶׁל כָּל צֶלֶן – לְקוֹמְפוֹסִטְלָה.
הוּ, הַהֲרִים – סָגַל וְאָדָם שֶׁל שְׁלֵכֶת,
זֶהָב שֶׁל סִתּוֹ עַל מִי נֶהָר וְסָלַע,
חֲרֻבַת מִנְזָר עֲתִיק עַל הַגְּבֻעָה דוֹמָמָת,
בְּעֵמֶק צִפְצָפוֹת-נְרוֹת בְּלִי נִיעַ,

de piedra y luz, prodigio torreado
que en el azul sin mancha se modela.
Verás en la llanura una jauría
de agudos galgos y un señor de caza,
cabalgando a lejana serranía,
vano fantasma de una vieja raza.
Debes entrar cuando en la tarde fría
brille un balcón de la desierta plaza.

III

¿Empañé tu memoria? ¡Cuántas veces!
La vida baja como un ancho río,
y cuando lleva al mar alto navío
va con cieno verdoso y turbias heces.
Y más si hubo tormenta en sus orillas,
y él arrastra el botín de la tormenta,
si en su cielo la nube cenicienta
se incendió de centellas amarillas.
Pero aunque fluya hacia la mar ignota,
es la vida también agua de fuente
que de claro venero, gota a gota,
o ruidoso penacho de torrente,
bajo el azul, sobre la piedra brota.
Y allí suena tu nombre ¡eternamente!

IV

Esta luz de Sevilla... Es el palacio
donde nací, con su rumor de fuente .
Mi padre, en su despacho. —La alta frente,
la breve mosca, y el bigote lacio — .
Mi padre, aun joven. Lee, escribe, hojea
sus libros y medita. Se levanta;
va hacia la puerta del jardín. Pasea,

טִירָה מְאוֹר וְאֶבֶן מִתְרוֹמָמֶת,
דּוֹאָה בְּתִכְלֵת טְהוֹרָה שֶׁל הֶרְקִיעַ.
וְלִהְיוֹת כְּלָבִים אֶל הַהָרִים נְחֻפָּזִת,
בְּעֵלִיָּהֶם רוֹכֵב עַל סוּס בְּנִחַת,
לְבוּשׁ יָפָה בִּיהִירוֹת מִפְּרָזִת
כְּרוּחַ רְפָאִים שֶׁל אֲצוּלָה נִשְׁכַּחַת.
אֶתָּה תַּחְזֹר אֶל הַכֶּכֶר נִזְנַחַת
לְאוֹר בְּעָרֵב קָר זֶרֶם מִהַמְרַפֶּסֶת.

III

וְשׁוֹב קִלְלֹתִי שְׁמֶךָ? אוֹחֵז בִּי פֶחַד.
כְּמִין נֹהֵר רָחֵב זֹרְמִים יְמִינוּ,
וְהִנֵּהר נוֹשֵׂא סְפִינֹת חַיִּינוּ,
אֲצוֹת וְטִיט וּבוֹץ עֶכוּר בִּיחַד.
וּכְשֶׁנִּדְלָקֶת חֲשִׁיכֹת שְׁמַיִם
בְּאוֹר בְּרָקִים מִתּוֹךְ עָנָן וִרְעַם,
מוֹחֵץ הַסַּעַר אֶת הַחוּף בְּזַעַם –
שְׂבָרִים שָׁלוּ צְפִים עַל-פְּנֵי הַמַּיִם.
לֹאן יִפְנֶה הַזֶּרֶם אֵין לְדַעַת.
הֵן כְּשֶׁמִּקּוֹר טְמוּן בְּזֶרַח הָעֵין
בוֹ כָּל טָפָה – פְּנִינָה מְבַעֲבַעַת,
הֵן בְּסִילּוֹן סוֹעֵר שְׂצָח עֲדִין,
קוֹפֵץ בְּקוֹל צִלּוּל בֵּין אֲבָנִים –
לְנִצָּח שְׁמֶךָ שֶׁם בְּשִׁשׁוֹף הַמַּיִם.

IV

אוֹר סְבִילֶיהָ... אֲרָמוֹן שֶׁנּוֹדֵף מְרִגּוֹעַ.
כָּאֵן נוֹלַדְתִּי לְשִׁיר מְבוֹעַ הַשִּׁישׁ.
אֲבִי בְּחֶדְרוֹ עוֹבֵד, לוֹ זֶקֶן-הַתִּישׁ,
שָׁפֶם-חֲצִים מְסֻדָּר, מִצָּחוֹ גְּבָה.
הוּא צֶעִיר. קוֹרָא, כּוֹתֵב, בְּרַעְפִּי שׁוֹקֵעַ,
אֲחֵר-כֶּה קֵם, הוֹלֵךְ וְדֹלֵת לִגָּן פּוֹתֵחַ,
מִדְּפָדֵף בְּסִפְרִים, מְהַרְהֵר, פּוֹסֵעַ,

A veces habla solo, a veces canta
Sus grandes ojos de mirar inquieto
ahora vagar parecen, sin objeto
donde puedan posar, en el vacío.
Ya escapan de su ayer a su mañana;
ya miran en el tiempo, ¡padre mío!,
piadosamente mi cabeza cana.

V

Huye del triste amor, amor pacato,
sin peligro, sin venda ni aventura,
que espera del amor prenda segura,
porque en amor locura es lo sensato.
Ese que el pecho esquiva al niño ciego
y blasfemó del fuego de la vida,
de una brasa pensada, y no encendida,
quiere ceniza que le guarde el fuego.
Y ceniza hallará, no de su llama,
cuando descubra el torpe desvarío
que pendía, sin flor, fruto en la rama.
Con negra llave el aposento frío
de su tiempo abrirá. ¡Desierta cama,
y turbio espejo y corazón vacío!

* * *

Los ojos

I

Cuando murió su amada
pensó en hacerse viejo
en la mansión cerrada,
solo, con su memoria y el espejo

לפְעָמִים הוּא שָׁר, עִם עֲצָמוֹ מִתְנַכֵּחַ.
מַעֲיָנִיו הַגְדֹּלוֹת מְנוּחָה נַעֲלָמָת,
עֲכָשׁוֹ נְעוֹת בְּלִי מִטְרָה מְסִיָּמָת.
אִז הִיָּה יָכוֹל בְּחֻלָּל הַרִיק עוֹד לְנוֹחַ,
אֶךְ בָּרַח מֵאֲתָמוֹל לְזָרִיחָה מְרֻחָפָת,
רוֹאֶה בְּתוֹךְ הַזְמָן (רַחֲמָן עֲשִׂיר רוּחַ!)
אֶת שִׁיבַת שְׁעָר רָאשֵׁי מִשְׁתַּקְפָּת.

V

לֹא אֶהְבֶּה שְׁבִלִי סָכּוֹן רוֹגַעַת,
בְּלִי עַז הַרְפָּתָקָאוֹת מְשַׁעֲמָמָת,
בֶּה מְקוּיִם לְמִצָּא עֲרְבוּת הוֹלָמָת –
רַק זֹו שֶׁנְּבוֹנָה כִּי מְשַׁגְּעָת!
מִי שֶׁבִּבְחָרוֹתָו שָׁלוֹ עוֹרָת
בָּרַח מֵאִשׁ חַיִּים כְּמוֹ מִהֲתַפָּת,
לֹא לְהִבֶּה תָּאֵב – אִשׁ מְאֻלָּפָת
לְשֹׁמֵר תַּחַת אֶפְרָה לוֹ לְתַזְכָּרָת,
עוֹד יִתְגַּלֶּה לוֹ עֵץ שְׂרוּף אִי-פַעַם
שֶׁעַל הָעֵנָפִים אֵין פְּרִי, אֵין פֶּרֶח;
וְהוּא עַל סֶף בֵּיתוֹ יִשְׁאִיר הַטַּעַן;
אֶת מַעוֹנוֹ הַקָּר יִפְתַּח מִפְתָּח –
וְשֵׁם מְטָה אִישׁ לֹא מִצָּא בֶּה תֵּאֵם,
רְאֵי עָמוּם וְלֵב לֹלֵא שׁוּם עֶרְךָ!

* * *

העינים

I

כְּאֶשֶׁר אֶהוּבָתוֹ נִפְטָרָה,
הוּא הִחְלִיט לְהַזְדַּקֵּן מַעֲתָה
בְּוִילָתוֹ הַסְּגוּרָה
עִם זְכָרוֹנוֹתָיו וּמִרְאֵתָה,

donde ella se miraba un claro día.
Como el oro en el arca del avaro,
pensó que no guardaría
todo un ayer en el espejo claro.
Ya el tiempo para él no correría.

II

Mas, pasado el primer aniversario,
¿Cómo eran ?preguntó?, pardos o negros,
sus ojos? ¿Glaucos?... ¿Grises?
¿Cómo eran, ¡Santo Dios!, que no recuerdo?...

III

Salió a la calle un día
de primavera, y paseó en silencio
su doble luto, el corazón cerrado...
De una ventana en el sombrío hueco
vio unos ojos brillar. Bajó los suyos
y siguió su camino... ¡Como éstos!

El viaje

-Niña, me voy a la mar
-si no me llevas contigo,
te olvidaré, capitán.

En el puente de su barco
quedó el capitán dormido ;
durmió soñando con ella :
¡Si no me llevas contigo !..

Cuando volvió de la mar
trajo un papagayo verde.

בה הסתכלה על עצמה שטופת אור.
כמו כילי שמסתיר את זהבו בסליק סודי,
הוא חשב שיוכל לשמר
את עברו בתוך הראי,
ושם הזמן לא יצליח לשרר.

II

אבל בתום השנה הראשונה, שאל:
מה היה צבע עיניה? חומות או שחרות,
ירקרות? ... אפרות?
הו, אלהים אדירים! אנני זוכר! ...

III

הוא יצא את ביתו ביום אביבי אחד
והלך לו ברחוב מהרהר ודומם.
כפילו, האבל, סגר את לבו ...
פתאם בתוך החלון המצל
הוא ראה זוג עינים זוהרות.
הוא המשיך בדרךפּו ... "לאלה זהות!"

הפלגה

- ילדתי, אני מפליג לים.
- דע, אם לא תקח אותי לשיט,
קפיטן, לעד אשפח אותך.

... הספינה הפליגה. על הגשר
הוא נרדם בליל, חולם עליה,
ותוך נמנומו כאלו הוא שומע:
- דע, אם לא תקח אותי לשיט...

כשהקפיטן שב מהים,
הוא הביא צפור ירוק לה – תככי...

¡te olvidaré, capitán !

Y otra vez la mar cruzó
con su papagayo verde.
¡Capitán, ya te olvidó !

El amor y la sierra

Cabalgaba por agria serra nía,
una tarde, entre roca cenicienta.
El plumizo balón de la tormenta
de monte en monte rebotar se oía.
Súbito, al vivo resplandor del rayo,
se encabritó, bajo de un alto pino,
al borde de una peña, su caballo.
A dura rienda le tornó al camino.
Y hubo visto la nube desgarrada,
y, dentro, la afilada crestería de otra
sierra más lueña y levantada —
relámpago de piedra parecía—.
¿Y vio el rostro de Dios?
Vio el de su amada. Gritó:
¡Morir en esta sierra fría!

(Abel Martín y Juan de Mairena)
Los Complementarios
(Cancionero apócrifo)

Recuerdos de sueño, fiebre y duermivela

X

¡Bajar a los infiernos como el Dante!
¡Llevar por compañero
a un poeta con nombre de Lucero!

- קפיטן, לעד אַשכח אותך!

וְשֵׁנִית חֶצֶה הוּא אֶת הַיָּם
עִם צִפּוֹר יֶרֶק שָׁלוֹ – הַתִּכִּי...
- לעולם נִשְׁכַּחַת, קפיטן!

אהבה והרים

הוא רכב בין רכסי ההרים הקודרים,
בין סלעים וצוקים אפרים כאפר.
כדור-עופרת של סערה בערב
מהר להר התגלגל והכל הרעים.
פתאם הבזיק באפל אור ברק בהיר.
האיש היה מתחת לעץ הארן.
בקצה מדרון תלול סוסו כמעט החליק,
הרכב החזיר אותו לשביל הארח.
מבעד לענן מהחשך עלתה
צללית של רכס גדל החדה כשן.
ברק האיר את ההר, והאיש דמין:
"הראיתי את פני האל זה עתה?!" -
אך היו אלה פני אהובתו,
והוא ביאוש את קולו הרים:
"למות באלה ההרים הקרים!"

מתוך קבצי שירים חיצוניים של אבל מרטין וחואן דה מאירנה

תוספות

קטעים של הזיה, חלום ודמדומים

X

כמו דנטה בדרך לגיהנום
ללכת בתוך אפלת היער
עם משורר לוצרו לאור סהר

¡Y este fulgor violeta en el diamante!
Dejad toda esperanza... Usted, primero.
¡Oh, nunca, nunca, nunca! Usted delante.

-

Palacios de mármol, jardín con cipreses,
naranjos redondos y palmas esbeltas.
Vueltas y revueltas,
eses y más eses.
«Calle del Recuerdo». Ya otra vez pasamos
por ella. «Glorieta de la Blanca Sor».
«Puerta de la luna». Por aquí ya entramos.
«Calle del Olvido». Pero ¿adónde vamos
por estas malditas andurrias, señor?

—Pronto te cansas, poeta.
—«Travesía del Amor»...
¡y otra vez la «Plazoleta
del Desengaño Mayor»!...

Últimas lamentaciones de Abel Martin

Hoy, con la primavera,
soñé que un fino cuerpo me seguía
cual dócil sombra. Era
mi cuerpo juvenil, el que subía
de tres en tres peldaños la escalera.
-Hola, galgo de ayer. (Su luz de acuario
trocaba el hondo espejo
por agria luz sobre un rincón de osario)
-¿Tú conmigo, rapaz?
-Contigo, viejo.
Soñé la galería

(זיו יהלום סגל ואדמוני!)
"מן התקוה חדל הבא בשער" ...
-לך!
-לא, רק אחריך, אדוני!

-

ושוב ארמונות השיש, ושוב שדרות הברושים,
עצי תפוזים ובית בחרש תמרים תמירים,
ועוד עקולים ופניזות
ועוד רחובות ועוד ...
רחוב "זכרונות". בו אנו הולכים אבודים מזמן.
רחוב "שער עדן". הגענו אולי סוף-סוף אל הגן.
רחוב "אחות בלנקה". באנו, הנה, מנזר עירוני,
רחוב "נשיה". כלנו... ארור הוא! ובכן, לאן
רחוב זה יוביל אותנו, תגיד לי נא, אדוני?

- הו, משורר, כבר עיפת?
קרא נא: "סמטת אהבה" ...
כבר קטנה... איך אמרת?
- "זועת האכזבה"! ...

האליות האחרונות של הכל מרטין

בחלום, בליל אביבי,
ראיתי דמות של תינוק עיף –
צל הגוף הצעיר שלי
נדף אחרי, דלג ורחף,
קפץ על שלוש מדרגות מולי.
- מהר, פלב-צידי! (יכולתי לראות:
בחלל האקורדיון, כמו בראי, הסתמן
כאלו שער בית קברות)
- אפה אתי, הילדון?
- כן, אתך, הזקן.
חלמתי על גלריה,

al huerto de ciprés y limonero;
tibias palomas en la piedra fría,
en el cielo de añil rojo pandero,
y en la mágica angustia de la infancia
la vigilia del ángel más austero.

La ausencia y la distancia
volví a soñar con túnicas de aurora:
firme en el arco tenso la saeta
del mañana, la vista aterradora
de la llama prendida en la espoleta
de su granada.

¡Oh Tiempo, oh Todavía
preñado de inminencias!,
tú me acompañas en la senda fría,
tejedor de esperanzas e impaciencias.

*

¡El tiempo y sus banderas desplegadas!
(¿Yo, capitán? Mas yo no voy contigo.)
¡Hacia lejanas torres soleadas
el perdurable asalto por castigo!

*

Hoy, como un día, en la ancha mar violeta
hunde el sueño su pétrea escalinata,
y hace camino la infantil goleta,
y le salta el delfín de bronce y plata.

La hazaña y la aventura
cercando un corazón entelerido...
Montes de piedra dura
-eco y eco- mi voz ha repetido.

¡Oh, descansar en el azul del día
como descansa el águila en el viento,
sobrela sierra fría,
segura de sus alas y su aliento!

La augusta confianza
a ti, Naturaleza, y paz te pido,

גן בְּרוּשִׁים גְּבוּהִים וְלִימוֹנִים,
וּבִרְקִיעַ הַכָּחַל טַנְבוּר אָדָם,
יוֹנִים חֲמוֹת עַל קֶר הָאֲבָנִים;
מִלְאָךְ מַחְמִיר שׁוֹמֵר עָלֵי מָרָם
וְעַל גַּעְגּוּעֵי יְלָדוֹת קִסּוּמִים.

וּמִנִּתֶק מִזְמָן, מִמַּרְחָקִים, בְּתוֹךְ חֲלוֹם
בְּשַׁחַר הַזֹּהָר רְאִיתִי קֶשֶׁת חֲזָקָה
וּמִתּוֹחַה כְּמוֹ חֵץ, מִרְאֶה מְבַהִיל!
רְאִיתִי יוֹם הַמַּחְרָת; רְאִיתִי אֲבוּקָה
וְלִהְבוֹת שְׁאֵפְפוּ אֶת קֶצֶה הַפְּתִיל
שֶׁל הָרִימוֹן.

הוֹ, זָמָן, אֲשֶׁר עֲתִיד לְבוֹא,
שְׁהִבְלָתִי-נִמְנַע טִמּוֹן בְּתוֹךְ חִבּוֹ!
אוֹתִי לוֹיֵת כָּל הַדֶּרֶךְ הַקָּרָה, הַפְּאוּבָה,
הָאֲרוּגָה מִחוּסֶר-סִבְלָנוּת וּמִתְקָנָה.

*

הַזְמָן אֶת הַנְּסִים שֶׁלּוֹ פוֹרֵשׁ!
(אֲנִי, הַקְּפִיטָן? אֵינִי הוֹלֵךְ אִתְּךָ.)
"כָּלִפִּי הַמַּגְדָּלִים הָרְחוּקִים הַפְּנֵה הַנֶּס
בְּמִתְקָפָה נִצָּחִית לְנִקְמָה בְּרוּכָה!"

*

הַיּוֹם, כְּמוֹ אֵז, לַיִם סָגֵל מְרֵהִיב
בְּמַדְרָגוֹת הָאֶבֶן רֶץ חֲלוֹם בְּאוֹר,
הוּא לְסָפִינֹת הַיָּלָדִים מִכִּין נְתִיב,
לְסִלְטוֹת דּוֹלְפִינִים מִבְּרוֹנָזָה מְאַחֵר.
לְמַעֲשֵׂי גְבוּרָה וְלַהֲרַפְתָּקָאוֹת
רָצוֹן שׁוֹב מִמֶּלֶא לִי אֶת לְבִי,
אֲשֶׁר רָפָה. אֲבָנֵי הַרִים קִשּׁוֹת
- הַד אַחֵר הַד – חוֹזְרוֹת אַחֵר קוֹלִי.
הוֹ, חֲלוּמִי – לָנוּחַ עַד בְּתִכּוֹל הַיּוֹם
כְּנִשֵּׁר הַמַּטָּל בְּרוּחַ, עָף בְּגִבָּה רַב,
נִשָּׂא מֵעַל לִסִּירָה הַקָּרָה בְּרָם,
תְּמִיד בְּטוּחַ בְּנִשְׁימָתוֹ וּבְכִנְפוֹ!
בָּךְ אֲנִי בְּטוּחַ, טֹבַע אֱלֹהֵי, לָכֵן
לְךָ פּוֹנֶה, שְׁמַע נָא אֶת הַקְּרִיאָה:

mi tregua de temor y de esperanza,
un grano de alegría, un mar de olvido...

Canciones a Guiomar

I

No sabía
si era un limón amarillo
lo que tu mano tenía,
o el hilo de un claro día,
Guiomar, en dorado ovillo.
Tu boca me sonreía.
Yo pregunté: ¿Qué me ofreces?
¿Tiempo en fruto, que tu mano
eligió entre maduresces
de tu huerta?
¿Tiempo vano
de una bella tarde yerta?
¿Dorada esencia encantada?
¿Copla en el agua dormida?
¿De monte en monte encendida,
la alborada
verdadera?
¿Rompe en sus turbios espejos
amor la devanadera
de sus crepúsculos viejos?

II

En un jardín te he soñado,
alto, Guiomar sobre el río,
jardín de un tiempo cerrado
con verjas de hierro frío.
Un ave insólita canta

תן לי שלום לרגע, תן תקנה לי, תן
גרגר שמחה וים של נשיה ...

שירים לגיומר

I

היה מנח
לימון צהוב או אולי
פקעת חוטים זהובים בידך –
נימות של אור הבקר הרה.
פנית, גיומר, את פניך אלי,
ופיך המואר חיה.
שאלתי: מה את מציעה?
את הזמן שבפרי הבשל
חפשה ידך ומצאה
בגנה היפה?
את הזמן הבטל
של היום הבהיר שקפא?
או שירים שבים ישנים?
או מהר להר ניצוצים ראשונים
של זריחת החמה, גיומר?
האמת הקסומה של מחר?
...או אולי רסיסי בבואות
של אור דמדומי אתמול
שעל-פני מראות עכורות
האהב מתיז כביכול?

II

בחלומי ראיתיך, גיומר,
מעל לנהר סוער,
בגן, בו הזמן לעולם נסגר
בברזל הקר של גדר.
צפור מוזרה שרה שירים

en el almez, dulcemente,
junto al agua viva y santa,
toda sed y toda fuente.

En ese jardín, Guiomar
el mutuo jardín que inventan
dos corazones al par,
se funden y complementan
nuestras horas. Los racimos
de un sueño -juntos estamos-
en limpia copa exprimimos,
y el doble cuento olvidamos.

(Uno: Mujer y varón,
aunque gacela y león,
llegan juntos a beber.
El otro: No puede ser
amor de tanta fortuna:
dos soledades en una,
ni aun de varón y mujer.)

*

Por ti la mar ensaya olas y espumas,
y el iris, sobre el monte, otros colores,
y el faisán de la aurora canto y plumas,
y el búho de Minerva ojos mayores.
Por ti, ¡oh Guiomar!...

III

Tu poeta
piensa en ti. La lejanía
es de limón y violeta,
verde el campo todavía
Conmigo vienes Guiomar;
nos sorbe la serranía.
De encinar en encinar
se va fatigando el día.

על עץ המיש הרענן
לִיד המים החיים, הקדושים,
כלם – צמא וכלם – מעין.
את הגן הזה, גיומר, יחדיו
המציאו לנו שני לבבות,
אנחנו סוחטים אשכולות ענב
של שנה לגביע, ואת השעות
מוזגים, משלימים זה לזה,
שרויים בחלום מברך.
בגננו המשתף ההוזה
הזמן כבר מזמן נשכח.
(אחד מהרהר ואומר: אשה וגבר,
כמו אילה ואריה, כל אחד מעבר
אחר, הם באים לשתות מי עין אחד.
השני: אהבה לא תמיד בהשג היד,
מהם היא נבצרת, זה כלל הגורל.
גברים ונשים, הם נראים כמשל:
רק שתי בדידויות פאחת.)

*

רק בשבילה הים גל וקצף יוצר,
וקשת מעל להר – שלל צבעים ואורות,
ופסיון בשחר מדגים נוצות, שיר אומר,
ינשוף מינרנה פותח עינים גדולות.
בשבילה, הו גיומר! ...

III

משוררך אינו יכול
לחדל מהגיגים עליך. המרומים
בצבע של לימון; באור סגל
עדין השדות עוד ירקים.
את, גיומר, אתי; ושואבות
אותנו מרגלות של ההרים.
האלונים, חרשות אחר חרשות
עוברים ואת היום מעיפים.

El tren devora y devora
 día y riel. La retama
 pasa en sombra; se desdora
 el oro del Guadarrama.
 Porque una diosa y su amante
 huyen juntos, jadente,
 los sigue la luna llena.
 El tren se esconde y resuena
 dentro de un monte gigante.
 Campos yermos, cielo alto.
 Tras los montes de granito
 y otros monte de basalto,
 ya es la mar y el infinito.
 Juntos vamos; libres somos.
 Aunque el Dios, como en el cuento
 fiero rey, cabalgue a lomos
 del mejor corcel del viento,
 aunque nos jure violento,
 su venganza,
 aunque ensille el pensamiento,
 libre amor, nadie lo alcanza.

*

Hoy te escribo en mi celda de viajero,
 a la hora de una cita imaginaria.
 Rompe el iris al aire el aguacero,
 y al monte su tristeza planetaria.
 Sol y campanas en la vieja torre.
 ¡Oh tarde viva y quieta
 que opuso al "panta rhei" su "nada corre",
 tarde niña que amaba a su poeta!
 ¡Y día adolescente
 -ojos claros y músculos morenos-,
 cuando pensaste a amor, junto a la fuente,

את הפסים, השיחים והיום
 זוללת הרפכת יום שלם.
 מראות צצים, נעלמים פתאם;
 זהב גואדארכמה מתעמעם.
 כי האלה היא עם המאהב
 עתה בורחת יחד. מתנשף,
 ירח בא ומלואה אותם.
 פוגשת הרפכת הר, ונשם
 צפצוף נשמע ומהדהד היטב.
 שממת שדות, ירח בזנית.
 פונה רפכת סלע לעקף,
 אחר הרי בזלת וגרניט,
 רואים כבר את הים והאינסוף.
 אנו נוסעים ביחד, בני-חורין.
 ואם האל, לא על המרכבה
 יסע, אך את הרוח לו יכין,
 שהיא מכל סוסה יותר טובה,
 או אם יעוף הוא על מחשבה
 בחשק לנקם, -
 גם אז לא יתקרב לאהבה;
 היא תשאיר חפשית עוד לעולם.

*

היום אני כותב אליך מקרון נוסעים מהיר,
 שעה שמדמין את פגישתנו למחר.
 הקשת מפזרת את הגשם באויר,
 והיגון של העולם על-פני פסגת ההר.
 השמש ופעמונים על המגדל ישן...
 הו, איזה ערב – חי שקט רוגע, אין כמותו,
 את "פנטה ריי" של האיש (*) הוא להפריך מוכן.
 ערב-תינוק! המשורר כל כך אהב אותו!
 ואחר כך – יום-נער רענן...
 עינים בהירות, גופו שזוף. חשבת אולי,
 קרובה אלי, על אהבה ליד המעיין,

besar tus labios y apresar tus senos!
Todo a esta luz de abril se transparenta;
todo en el hoy de ayer, el Todavía
que en sus maduras horas
el tiempo canta y cuenta,
se funde en una sola melodía,
que es un coro de tardes y de auroras.
A ti, Guiomar, esta nostalgia mía.

יכולתי לנשק שפתיה ולטבל ידי
ברך שדיה! ובאור אפריל נעים לחיות
היום כמו תמול-ששום, כמו בעבר
בכל עת הבגרות, בה מדבר הזמן ושר,
מתערבבים פלאי הטבע עם הרגשות,
וכשכל אלה מתמזגים במנגינה אחת,
במקהלת תרועות שקיעות וזיו זריחות...
לה, גיומר, הנוסטלגיה, כל העצב – את.

(* "panta rei" (לטינית), Πάντα ῥεῖ (יוונית) – הכול זורם –
אמירה, מיוחסת לפילוסוף הרקליטוס

Otras canciones a Guiomar

A la manera de Abel Martín y de Juan de Mairena

I |

¡Sólo tu figura,
como una centella blanca,
en mi noche oscura!
*

רק דמותך מולי
כמו הבזק של ברק בהיר
בחשכת לילי!
*

¡Y en la tersa arena,
cerca de la mar,
tu carne rosa y morena,
súbitamente, Guiomar!
*

על החול החלק, בחם,
ליד הים המואר,
גופך הנרד, השחם
לפתע-פתאם, גיומר!
*

En el gris del muro,
cárcel y aposento,
y en un paisaje futuro
con sólo tu voz y el viento;
*

בין קירות אפרים, לבד,
בכלא, בחדר דלום –
בכל נוף אשר לי מיעד
יהיו רק קולך ורוח;
*

en el nácar frío
de tu zarcillo en mi boca,

מקר פנינת עגילך
בפי הלוחט הנשרף,

Guiomar, y en el calofrío
de una amanecida loca;

*

asomada al malecón
que bate la mar de un sueño,
y bajo el arco del ceño
de mi vigilia a traición,
¡siempre tú!

Guiomar, Guiomar,
mírame en ti castigado:
reo de haberte creado,
ya no te puedo olvidar.

II

Todo amor es fantasía;
él inventa el año, el día,
la hora y su melodía;
inventa el amante y, más,
la amada. No prueba nada,
contra el amor, que la amada
no haya existido jamás.

III

Escribiré en tu abanico:
te quiero para olvidarte,
para quererte te olvido.

IV

Te abanicarás
con un madrigal que diga:
en amor el olvido pone la sal

מהרעד, מהטעם בחך,
מהשחר המטרף...

*

על מזח, על תרן ספינה
מעל לים חלומות סוער,
או תחת קמרון קוֹדֵר
של בגידות נדודי שנה,
גיומר, גיומר,

את תמיד לי כרח!
תראי, איך אני על-ידך נענש
רק משום שבראתיך ממש,
ואינני יכול לשכח.

II

האהבה היא כלה דמיון,
והיא לעצמה המציאה מתכון:
שעת-כשר יום ושנה והימנון,
ועוד מאהב היא המציאה, וגם
מצאה לו פילגש בן-רגע. ואל
תגידו כי זאת רק בדִּיה, ובכלל
כזאת לא ראו הבריות מעולם.

III

אכתב על מניפתך:
אני עורג אליך כדי לשכח אותך;
כדי לערג אליך, אותך שוכח.

IV

המדרגל
על מניפתך אומר:
הנשיה שופכת מלח על האהבה.

Te pintaré solitaria
 en la urna imaginaria
 de un daguerrotipo viejo
 o en el fondo de un espejo,
 viva y quieta,
 olvidando a tu poeta

יבוא היום. עזוב, גלמוד אני
 אכתב על צל הכד הדמיוני
 שבצלום ישן, מזכרת לששון,
 או על ראי, בחלק התחתון:
 שלום! ושתחיה לה בשלונה ברוכה
 זו שאת משוררה כבר שכחה.

VI

Y te enviaré mi canción:
 “Se canta lo que se pierde”,
 con un papagayo verde
 que la diga en tu balcón

VI

ואני לך שיר שלי אשלח:
 "הוא שר על מה שמזמן אבד",
 בדומה לתפי ירק שלבד
 מדבר על המרפסת שלך.

VII

Que apenas si de amor el ascua humea
 sabe el poeta que la voz engola
 y, barato cantor, se pavonea
 con su pesar o enluta su viola;
 y que si amor da su destello, sola
 la pura estrofa suena,
 fuente de monte, anónima y serena.
 Bajo el azul olvido, nada canta,
 ni tu nombre ni el mío, el agua santa.
 Sombra no tiene de su turbia escoria
 limpio metal; el verso del poeta
 lleva el ansia de amor que lo engendrara
 como lleva el diamante sin memoria
 -frío diamante- el fuego del planeta
 trocado en luz, en una joya clara...

VII

כל עוד האהבה במוקד ישנה כביכול,
 כגחלת מאירה חלושות מנחת,
 המשורר הוא גאותן, הוא זמר זול,
 שרק מתאבל על ויולתו הנאנחת.
 אך ברגע שהאהבה מתלקחת,
 יזרמו צלילים טהורים פסילון רענן
 מעין הררי נטול שם, צנוע ושאנן.
 דבר לא שר תחת שמי נשיה – לא שמה,
 לא שמי ולא המים הקדושים שלי עבורה.
 מטיל לא נושא סיג שבכור-ההתוך נשאר,
 רק מתכת טהורה; השיר של המשורר
 נושא עמו ומגשים את כמיהתו לאהבה,
 כמו שנשוא יהלום מוצק בזכרוננו הקר
 את הדלקה בראשית של כוכב לכת, אשר
 אותה הוא הופך לשקיפות אבן טובה ...

Abre el rosal de la carroña horrible
 su olvido en flor, y extraña mariposa,
 jalde y carmín, de vuelo imprevisible,
 salir se ve del fondo de una fosa.
 Con el terror de víbora encelada,
 junto al lagarto frío
 con el absorto sapo en la azulada
 libélula que vuela sobre el río,
 con los montes de plomo y de ceniza,
 sobre los rubios agros
 que el sol de mayo hechiza.
 se ha abierto un abanico de milagros
 -el ángel del poema lo ha querido-
 en la mano creadora del olvido...

Dos sonetos

1.

Perdón, Madona del Pilar, si llego
 al par que nuestro amado florentino,
 con una mata de serrano espliego,
 con una rosa de silvestre espino.

¿Qué otra flor para ti de tu poeta
 si no es la flor de la melancolía?
 Aquí, sobre los huesos del planeta
 pule el sol, hiela el viento, diosa mía,

¡con qué divino acento
 me llega a mi rincón de sombra y frío

בתוך מסוס, שאבד את צבעו המצוי,
 הוא שיח ורדים מגלה ופרפר טהור -
 צהב, ארגמני, מעופף בלתי צפוי,
 שרק מתחיל לעלות מעמק הבור;
 בנחש האורב המעורר בלה, בלה,
 בלטאה קרה, בקרפדה עלובה
 מגלה הוא שפירית כחולה,
 ובהרי עופרת ואפר - שדה תנובה
 זהבהב בשמש המאירה
 אי-שם בזנית...

בפרץ היצירה

מתוך שכחה עצמית
 הוא מגלה לנו אין ספור נסים -
 הקסם החמקמק של שירים...

שתי סונטות

1.

סלחי, מדונה דל פילר! אני מגיע, (*
 דומה לפלורנטיני האהוב עלינו, (**)
 נושא ענף של אזוביון הבר צנוע
 ושושנה של העזרר - מתת הרינו.

ובשבילך משוררך עם איזה פרח
 יבוא אם לא עם פרח של עצבות הנפש,
 אשר על שלד הפלנטה, כמו על קרח,
 קפא ברוח ולטש בחום השמש?

באיזה תענוג לא יספר רוגע
 נכנסתי לפנה שלי בצל טובע

נֶשֶׁל שְׁמִי, הַמִּתְעַרְבֵּב בְּאוֹר הַסֶּתִּי הַפְּלִאי,

tu nombre, al acercarme el tibio aliento

בְּתַמוּנָתוֹ בְּעֵמֶק הַנֶּהָר שׁוֹקֵעֵת!
שְׁלוֹם לָךְ! חֲלוּנֵי סָגוּר, אֵלֶּה שְׁלִי, נִדְמָה לִּי:
לִב...עַל-יָדִי... וְאֵת פְּעִימוֹתַי שׁוֹמַעֵת?

de otoño el hondo resonar del río!
Adiós: cerrada mi ventana, siento
junto a mi un corazón... ¿Oyes el mío?

(*) מְדוּנָה דָּל פִּילָר - בַּסֵּפֶרד תּוֹאֵר לַמְּרִיָּה הַבְּתוּלָה, וּבִמְקַבִּיל, פִּילָר –
שְׁמָה שֶׁל פִּילָר דֶּה וְנִדְרָמָה אֲשֶׁר בָּהּ הִיא הַמְשׁוֹרֵר מֵאוּהַב
(**) כְּנֵרָאָה, רִמְזָה לַדְּנִטָּה אֲלִיגִיירִי

2.

2.

מִן הַיָּם עַד הַיָּם פָּרְצָה מְלַחְמָה לְעֵמֶק
גְּדוֹל מֵעֵמֶק הַיָּם. בְּגִנְתֵי הָרוֹגְעֵת,
אֲנִי מִבִּיט בַּיָּם, הַנִּסְגָּר עַל יָדֵי הָאֶפֶק.
אֵת, גִּיּוֹמֵר עַל קֶצֶה הַיִּבְשֶׁת פּוֹסֵעֵת, (*)

De mar a mar entre los dos la guerra,
más honda que la mar. En mi parterre,
miro a la mar que el horizonte cierra.
Tú, asomada, Guiomar, a un finisterre,

עַל יָם אַחֵר, עַל הַיָּם הַכֶּהָה מְסִתְּכֵלֶת
שֶׁל סִפְרָד, אוֹתוֹ קִמּוֹאֲנֵשׁ שֶׁר עַל הַנֶּבֶל. (**)
אוֹלֵי נְלוּיֵת עִמָּה הָעֵדְרוֹתִי הַמְטִלְטֵלֶת.
זְכָרוֹנוֹתִי עֲלֶיהָ, אֵלֶּה, מְחוֹלְלִים סָבֵל.

miras hacia otro mar, la mar de España
que Camoens cantara, tenebrosa.
Acaso a ti mi ausencia te acompaña.
A mí me duele tu recuerdo, diosa.

הַמְּלַחְמָה גָּרְמָה לְאַהֲבָה פְּצִיעָה כּוֹאֶבֶת.
וְכִי מִתְמַזְגֶּת עֲצָבוֹת תְּהוֹמִית שֶׁל הַמּוֹת
עִם הַשִּׁתְקָפוֹת לְהַבְתָּהּ הַזּוֹרַחַת,

La guerra dio al amor el tajo fuerte.
y es la total angustia de la muerte,
con la sombra iracunda de tu llama

עִם חֲלוֹם שֶׁל דְּבֶשׁ אַהֲבָה מְאַחֶרֶת,
עִם הַבְּנָה שֶׁדִּלְיָה לְעוֹלָם לֹא פּוֹרַחַת
כְּשֶׁשָּׁפָה קֶרֶה שֶׁל גִּרְזָן בָּהּ עוֹבְרֶת .

y la soñada miel de amor tardío,
y la flor imposible de la rama
que ha sentido del hacha el corte frío.

(*) עַל קֶצֶה הַיִּבְשֶׁת בִּמְקוֹר - finisterre. הַכֶּף Finisterre מִתְמַקֵּם
בַּפּוֹרְטוּגָל וְהוּא הַנִּקְוָדָה הַמְעֵרְבִית בִּיּוֹתֵר שֶׁל אִירוּפָּה. הַשֵּׁם שֶׁל הַכֶּף הוּא
הַעֲתֵק שֶׁל צִמְד מִיָּלִים לַטִּינִיּוֹת : finis - קֶצֶה ו-terrae - אֶרֶץ, יִבְשָׁה. פִּילָר
דֶּה וַלְדֵרָאָמָה, שְׁבָה הִיא מִצֵּאָדוֹ מֵאוּהַב, שֶׁהִתָּה אַז בַּפּוֹרְטוּגָל

(** לויש דה קמואנש (1525-1580) – גדול המשוררים הפורטוגזים
בתקופת הרנסנס

פילר ורדרמה (1889-1979)

לאונור איסקיירדו קואבס (1894-1912)